

DISCURS DE FERRAN CASAS, PRESIDENT DEL GRUP BARNILS, A LA GALA DE LLIURAMENT DEL PREMI BARNILS 2016 (Born CCM, 13 de desembre 2016)

Excel·lentíssima presidenta de la Diputació de Barcelona i alcaldessa de Sant Cugat,
il·lustre secretari de Comunicació del Govern,
il·lustre director general de Cooperació,
il·lustres diputats,
amics i amigues, bon vespre a tothom.

Gràcies al Born Centre de Cultura i Memòria per acollir-nos i també a les empreses i institucions que, de nou, han aconseguit que aquest premi sigui una realitat. [Bonpreu-Esclat](#), l'[Ajuntament de Sant Cugat](#), el [Col·legi de Periodistes](#), la [DO Terra Alta](#), el [Born CCM](#) i el [diari ARA](#).

El premi de Periodisme d'Investigació és segurament una de les activitats més importants i més visibles de les que fem al Grup. Aquesta és una forma de trobar-nos, de fer-nos un reconeixement i de veure com la nostra feina té un sentit i és capaç de transcendir, de canviar coses i fomentar el pensament crític dels lectors, oients i telespectadors.

El Premi es complementa amb activitats que també van en aquesta línia, com ara l'Anuari de temes silenciats (de temes maltractats, més aviat), els informes i l'Observatori Media.cat, que són capaços d'assenyalar-nos el que no acabem de fer bé (això va molt bé en una professió que, de portes endins és molt caïnita, però de portes enfora molt corporativa), i la col·lecció de llibres de periodisme que editem conjuntament amb Saldonar. Es tracta també de volums que aprofundeixen en la investigació, en els temes tractats a fons i amb llibertat total i que, a més, tenen a veure amb l'actualitat. És el cas del darrer, de la Sara González, sobre el cas Bustos però també ho van ser al seu moment els que vam fer sobre el Castor, els darrers ministres de Franco, Societat Civil Catalana, els senyors de la bombolla immobiliària o el jutge Garzón.

Hem convocat enguany la segona edició del premi i us mentiria si us digués que hem acabat de trobar el model. En una de les dues categories, la de l'obra inèdita, hem hagut de prendre la dolorosa decisió de deixar-lo desert. Per unanimitat, els membres del jurat vam considerar que cap dels treballs presentats complia els mínims requisits que ha de tenir el periodisme d'investigació sobretot pel que fa al necessari impacte o metodologia del treball. Vull fer també, i crec que recullo el sentiment de la junta del grup i el jurat, una crida als estudiants de periodisme i a les facultats. El periodisme d'investigació, el periodisme en general, si no el fem nosaltres anant als llocs, trucant, insistint, furgant, alçant la veu i il·lusionant-nos no ens el farà ningú, i ara és més necessari que mai. Obrim, en qualsevol cas, una reflexió a la junta del Grup sobre quina és la millor manera d'incentivar-lo en la categoria dels originals inèdits per motivar una pràctica del periodisme a partir del rigor, l'excel·lència i la independència. Som conscients també de la dificultat de fer aquesta feina fora dels circuits i mitjans habituals.

La bona notícia ha vingut, en canvi, en la categoria d'obra publicada. El nivell dels originals que hem rebut i valorat ha estat realment alt. El guanyador, la investigació dels companys

d'*El Periódico* Guillem Sánchez, Jesús Albalat i Maria Jesús Ibáñez, considerem que per la seva extensió, intenció, aposta sostinguda en el temps, qualitat i impacte és un just mereixedor del premi.

Els nostres companys van saber estirar del fil de la denúncia que cinc ex-alumnes de l'escola religiosa dels Maristes havien interposat contra un professor de gimnàstica per abusos sexuals i continuar investigant fins a fer aflorar 43 casos de pederàstia a diversos centres dels religiosos. L'escàndol ha provocat que la Generalitat, per mandat del Parlament, s'hagi presentat com a acusació particular en el cas i el Departament de Justícia hagi demanat al govern espanyol canviar el Codi Penal per allargar el temps de prescripció dels delictes d'abusos a menors. Quan el periodisme entreté, explica coses o les denuncia fa bé la seva feina. Quan, a més, aconsegueix que passin coses, que canviïn a millor, excel·leix. I és el cas dels nostres companys.

Però no voldria deixar de fer una referència a alguns dels altres treballs d'obra publicada que hem valorat i que també han fet dubtar al jurat. El de les despeses sota sospita d'una fundació vinculada a la UB que va destapar la cadena Ser, les retallades als jutjats de violència de gènere o els tentacles del poder socialista a l'Hospitalet de Crític, l'impactant relat de com es va gestar el comunicat de la patronal bancària contra el procés independentista en la campanya del 27-S de l'Ara, el desastre de rodalies i la pastilla que busca malaltia de TV3, els colpidors i sensibles l'home invisible i els altres refugiats de SomAtents, i també sobre els refugiats la llengua com l'última prova que han de superar d'El Periódico, i el cas d'una infiltració del ministeri de l'Interior als casals i els moviments socials de Poble Sec a la Directa.

I finalment dos que trobo especialment remarcables: el llibre el nazi de Siurana de Toni Orensanz, que no només ens mostra el resultat de la investigació sinó que ens explica com es va fer, el mètode seguit pel periodista, i el de l'AnoiaDiari sobre els comptes de la comissió de reis d'igualada. Si el periodisme que va una mica o molt més enllà té mèrit als grans mitjans o a la gran ciutat encara en té més en l'àmbit local.

Estem doncs satisfets del volum dels treballs, constatem que el nivell és alt, que malgrat la situació que encara travessen moltes de les empreses del sector i que ha repercutit directament en les nostres condicions de treball encara som capaços de produir continguts de qualitat i que tenen recorregut. El periodisme, doncs, sobreviu a la crisi de les empreses periodístiques.

No voldria deixar de destacar, però, que d'entre tots els treballs rebuts no n'hi ha cap que abordi temes relacionats amb la corrupció, un dels assumptes que més impacte social té i que més condiona la nostra vida política. Una certa dimissió dels professionals en aquest àmbit, la por d'alguns editors a obrir determinats calaixos i les limitacions que hi posen policies i jutges ha tenallat el periodisme en aquest àmbit. A Catalunya, als Països Catalans, se'n fa poc i als mitjans editats a Madrid se'n fa una mica més, però més que de periodisme d'investigació hem de parlar de periodisme de filtració. I aquestes, com sempre, són en el millor dels casos interessades.

Al Grup Barnils no deixarem de promoure el periodisme rigorós i de qualitat, com tampoc deixarem de defensar la llibertat d'expressió i de ser crítics amb tot el que ens envolta i amb

el periodisme que es fa. Amb atacs flagrants a la llibertat d'expressió com per exemple el que hem vist entre ahir i avui amb la detenció de diverses persones per la crema de fotografies del rei constatem que aquest dret no està garantit i el reivindicarem sempre que calgui i on calgui. També posicionant-nos contra la requisita de càmeres a les manifestacions als fotoperiodistes. La llibertat de premsa al nostre país, i a la majoria dels del nostre entorn, és tan fàcil de reclamar com difícil de posar en pràctica moltes vegades.

Alhora, seguirem posant el nostre gra de sorra per animar els periodistes que treballen o col·laboren al mitjans a fer periodisme d'investigació. I animant les empreses periodístiques a donar més cabuda a aquesta mena d'informacions, que n'estem segurs que els faran guanyar complicitat amb una ciutadania que, massa sovint, s'ha sentit enganyada per qui té el poder. Per cada ull de poll que trepitgin es reconciliaran amb desenes, centenars de lectors.

El moment polític ens hauria de permetre dir, a més, que una república s'anticipa amb la consolidació d'un sistema propi de mitjans públics i privats, i amb el respecte, la promoció, el coneixement i el reconeixement de la professió periodística, com a índex de qualitat democràtica. Que no fem tard del tot però tenim feina, molta.

Llarga vida doncs al periodisme d'investigació com a eina per construir una societat més crítica, que segur que és una societat més justa, i al Grup Barnils, que seguirà picant pedra.

Barcelona (Països Catalans), 13 de desembre de 2016